

Mottagare
Patrik Nylander,
Infrastrukturdepartementet

Kopia till
Diariet

Banavgifternas andel av produktionskostnader

Godstransporter

Total produktionskostnad för godsoperatörer

Trafikverket bedömde i sin utredning från 2015 att den totala kostnaden för järnvägstransporter motsvarar järnvägsföretagens totala produktionskostnad. I denna ingår åtminstone personal- och kapitalkostnader samt drift- och underhållskostnader för fordon.¹

Trafikverket har beräknat att den totala produktionskostnaden för godstransporter på järnväg i Sverige ligger år 2021 på minst 0,25 kronor per tonkilometer i 2020 års prisnivå.²

Stödberättigade kostnader

Enligt artikel 34 i SERA -direktivet får statsstöd ges för bevisligen icke täckta miljökostnader, olycksrelaterade kostnader och infrastrukturkostnader i konkurrerande transportslag i den mån dessa kostnader överstiger motsvarande kostnader för järnvägen.

Den stödberättigade kostnaden är beräknad av Trafikanalys baserat på metoder i enlighet med kommissionens handbok för beräkning av externa kostnader³. Beräkningarna visar att baserat på Europeiska kommissionens handbok är den stödberättigade kostnaden 17,57 euro per 1000 tonkilometer.⁴

Takvärden för statsstöd

Ett statsstöd ska enligt punkt 107.b i EU-kommissionens riktlinje för statligt stöd understiga 30 procent av godsöretagens produktionskostnader och 50 procent av de stödberättigade kostnaderna. Resulterande takvärden framgår i tabellen nedan.

¹ TRV 2015/53912, Förutsättningarna för att miljökompensera transporter på järnväg, sida 14

² Beräkning enligt Bansek

³ Europeiska kommissionen (2019). Handbook on the external costs of transport. Version 2019.

⁴ Baserat på en växelkurs på SEK 10 = EUR 1.

Tabell 1 Takvärden för statsstöd till godstransporter

30 % av produktionskostnaden	0,075 kronor per tonkilometer
50 % av stödberättigade kostnader	0,088 kronor per tonkilometer

År 2020 var det totala transportarbetet för godstransporter på järnväg runt 22 000 miljoner tonkilometer. Vi antar att samma mängd transporteras under 2021.

Dessa värden innebär ett maximalt årligt statsstöd på

0,075 kronor per tonkilometer * 22 000 miljoner tonkilometer = 1650 mnkr.

Den redan beslutade miljökompensationen för perioden 2021 till 2025 uppgår till 550 mnkr årligen. Godstrafiken kan därmed få ytterligare 1100 mnkr årligen i statsstöd inom ramen för ovan beräknade takvärden.

En reduktion av banavgifter för godstrafiken med 250 mnkr per år skulle innebära ett totalt årligt statsstöd på 0,036 kr per ton-kilometer och år, vilket motsvarar 15 % av den totala produktionskostnaden och 21 % av den stödberättigade kostnaden.

Persontransporter

Total produktionskostnad för persontransporter

Trafikverket har beräknat att den totala produktionskostnaden för persontransporter på järnväg i Sverige ligger år 2022 på minst 0,86 kronor per personkilometer i 2020 års prisnivå.⁵

Banavgifternas andel av produktionskostnaden

I tabellen nedan visas trafikeringskostnader för persontrafik angivna i kronor per personkilometer i 2020 års prisnivå.⁶ Uträkningen är gjord i Bansek och bygger på Trafikverkets aktuella basprognoser.

⁵ Beräkning enligt Bansek

⁶ Trafikeringskostnaderna bygger på fordonskostnader per tågtyp och omkostnader (specificeras i ASEK). Fordonskostnaderna består av en fast kostnad för minsta tågstorlek plus eventuella extra marginalkostnader per plats om tåglinjens resande är så stort att minsta tåg är för litet för att resenärsantalet ska få plats.

Ärendenummer
TRV 2021/102956Dokumentdatum
2021-10-01

Tabell 2 Produktionskostnader och banavgifter, prisnivå 2020

	Produktionskostnad, kr/pkm	Banavgifter 2022, kr/pkm	Produktionskostnad inkl. 2022 års banavgifter, kr/pkm	Banavgifternas andel av produktions- kostnaden, %
Snabbtåg	0,78	0,09	0,88	11%
Långväga IC, nattåg	0,95	0,10	1,05	10%
Snabbtåg, långväga IC, nattåg	0,82	0,09	0,92	10%
Pendeltåg	0,77	0,13	0,90	14%
Regionaltåg	0,70	0,09	0,79	12%
Pendeltåg och regionaltåg	0,72	0,10	0,82	13%
Alla persontåg	0,75	0,10	0,86	12%